Ч. 7 (11.348). Львів, пятниця 11. січня 1929. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА
М сячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 50 сот.

Органічна праця.

Львів, 8. січня 1929.

На відбутому недавно Народньому Зїзді помітили ми одно незвичайно відрадне і позитивне явище. Кількох референтів принагідно порушувало й один референт обширно обговорював так звану органічну працю на місцях. Пляновій та шляхам тієї праці посвятив він цілий свій реферат. В дискусіях над всіми рефератами цілий ряд промовців застановлявся теж над справою органічної праці на місцях і кожний з них дуже сильно підкреслював її далекосяглу вагу для народу.

Обставина, що на останньому Зїзді Українського Національно-Демократичного Обєднання аж так багато учасників присвячувало увагу цій справі, доказує, що потреба органічної, муравлиної праці на місцях є наказом хвилі, є впливом самого життя. Наше життя розростається і ріжничкується в дуже скорому темпі. Воно, хоч поволи, але всеж намагається, якщо не дотримати кроку, то бодай доганяти той темп життя, що знаменує буття західно-европейських народів. Головокружний поступ техніки в усіх ділянках життя, переоцінка численних дотеперішніх суспільних і інших вартостей роблять життя західних народів неподібним до вчорашнього. Там зміняються на краще відносини в господарській, торговельній та культурній ділянках народнього життя, а в нас богато дечого стоїть на місці, не дається вивести з тієї рівноваги, яка була ще перед війною. Очевидно, що з таким станом треба боротися. Треба підтягати господарський рівень і культурні та суспільні вимоги нашого населення на вищий щабель. — А як до того дійти? Тільки працею, щоденною, пляновою і безперервною працею в усіх ділянках національного життя.

Тільки муравлина праця серед народу, тільки праця в імя поправи долі того народу може стати запорукою кращої будуччини нації. Тільки вона може двигнути наш нарід економічно і культурно. Нашим завданням не може бути входження в подробиці та в розгортання широких плянів тієї праці, бо до того покликані інші чинники. І вони тим направду щиро займаються. Колиж ми цю справу порушуємо, то тільки тому, щоби тим більше унагляднити в очах нашої громади те, що видвигає само життя як категоричний наказ хвилі.

Історія недавного минулого вчить нас, що для добра українського народу зробили найбільше не ті, які богато промовляли на патріотичні теми, а ті тисячі незнаних нині і забутих українських інтелігентних робітників, що працювали на місцях, по читальнях, по кооперативах, по руханково-спортових товариствах, по кружках „Сільського Господаря" і т. д. Вони перед війною дійсно підносили рівень нашої культури, вони усвідомлювали і виховували нарід, вони розкривали перед його очима світ, вони накінець створили з нього моноліт, що в переломові хвилі 1918 і 1919 рр. кервавився в боєвих лавах за здійснювання нашого національного ідеалу.

Богато, дуже богато праці над освітою народу, над його господарським піднесенням, над його скооперуванням — ось ті шляхи і ті ділянки, які треба густо обставити інтелігентними, думаючими та свідомими доцільности своєї праці робітниками. Отже і праці і робітників треба нам якнайбільше. Того не можуть і не сміють забувати передовсім ті наші діячі, яким доля судила жити посеред народу по наших селах і місточках. Їх обовязком є віддати свої сили для народу не тільки в імя якихсь абстрактів, але і в імя їх власного добра, в імя будуччини їх самих і їх дітей. Наш нарід все був вдячний і прихильний для всіх тих, що були його приятелями, провідниками, порадниками і невідродними його синами. Він все вмів належно оцінювати труди і заслуги тих, що щиро та вірно для нього працювали, що все і всюди обстоювали його права та стояли на сторожі його національної чести.

Ця так звана органічна праця мусить обєднати всі національно здорові елементи української громади без огляду на їх партійну чи іншу діференціяцію. Зрозумів це добре і Народній Зїзд, коли приняв цитовану в нас уже постанову про обєднану працю всіх національних груп на кооперативній ділянці та коли приняв ще й таку постанову щодо освітньої ділянки: „Народній Зїзд закликає всі національні партії до однозгідної оборони культурно-освітних установ і осуджує шкідливу й розкладову роботу всіх інтернаціоналістичних чинників, обраховану на розсаджування тих установ з нутра. Народній Зїзд взиває все українське громадянство до інтензивної підтримки центральних установ, що займаються освітою і вихованням та закликає весь український загал, а в першу чергу нашу сільську і міську інтелігенцію, до негайної боротьби з нашим найбільшим лихом — неграмотністю та д[о] праці в установах фізичного виховання й опіки над ними".

Наведені постанови дуже промовисті. Вони як не мож краще свідчать про те, що збираємось вступити на єдино правильний шлях сконсолідованої, гармонійної та доцільної праці для народу в імя його кращої будуччини. Побажатиб тільки, щоби ці добрі зерна зрозуміння та доцільности органічної праці посіяні в серця українського громадянства, якнайкраще принялися та видали якнайбогатші плоди.

Закордонний політичний огляд.

Репарації і особа Паркера Джільберта. — Його останній звіт і зїзд репараційних знатоків. — Висновки зі становища Америки. — Манджурія, Японія, Пацифік.

Берлін, 3. січня 1929.

I.

Новий рік розпочався в европейській політиці — дуже обіцюючо. Для всіх — тільки не для пацифістів. Якраз у новорічний день появився черговий і на той раз попросту сенсаційний звіт репараційного агента Паркера Джільберта. Із-за цього звіту імя Паркера Джільберта не сходить в тих днях зі стовпців великої преси. Нині це імя на устах кожної політично заінтересованої людини. Звідкіля така нагла популярність? Хто такий Паркер Джільберт? — Після версайського диктату аліянти установили репараційну комісію, що мала дбати, щоби стягнути з побіджених усі контрибуції і відшкодування. Спочатку репар. комісія думала, що силою здобуде на німцях вимагані плати. Але сила викликала серед німців тільки пасивний спротив, інфляцію і Німеччина буквально — за одну ніч — ожебрачилась. Побідники станули перед перспективою, що взагалі нічого не дістануть. Відома річ: голого не обідреш. Прийшлось змінити тактику. Не можна-ж зарізувати курки, що має нести золоті яйця. Навпаки: її треба плекати і годувати. Ту методу „плекання" пристосовано до німців на льондонській репараційній конференції в 1924 р., де встановлено репар. „плян Доза". Зміст цілого пляну був: зробити німців настільки роботоздатними, аби за протяг десятків літ відробити вимагані відшкодування. Отже — на деякий час німців майже цілком звільнено від репарацій, щоби трохи підкріпились і прийшли до себе. Що більше: не можна запрягти до тяжкої оранки вола, на якому тільки шкіра та кости. Отож Німеччині кинуто трохи поживи у формі американських позичок. Віл мав вндорові[ти] і почати орати. Відтепер Німеччина мала — спочатку цілком поволі, а потім у щораз більшаючім темпі відробляти призначений собі цент. Одначе, щоби зновa чого доброго не підорвати сил запряженого раба, встановлено над ним доглядача; він мав означувати чи і наскільки Німеччина є роботоздатна, чи і наскільки країна прийшла до себе, чи і наскільки може платити. В ролі такого наглядача репар. комісія поставила — „генерального репараційного агента" — американця Паркера Джільберта.

II.

Осьтак доля Німеччини була майже всеціло зложена до рук тої одної людини. Від його слова залежало — чи і скільки позичок мала дістати Німеччина, щоби дорости до завдання, він мав рішати, чи і скільки Німеччина є в стані платити; він з одного боку заступає інтереси вірителів, а з другого боку має охороняти фінанси і хазяйство німців від перетяження і непомірних уже зазіхань вірителів. Вибрано-ж для цього завдання людину, як не мож було краще. Німці зовсім отверто признаються, що не мають поміж собою нікого такого, щоби так фундаментально знав німецьке народнє господарство, як цей — американець. Це є справді подиву гідне, як та людина опановує свою матерію. В додатку, ота обставина, що він американець, ставить його в цілком незалежне від аліянтів положення. Коли Паркер Джільберт рішає, наприклад, що Німеччина **не може** платити, то аліянти не є в силі нічого вдіяти. Бо за Паркером Джільбертом стоїть муром ціла Америка. А з цею — кому охота зачіпатись? Всяка зачіпка принциплаб не тільки струю америк. золота до цілої Европи, але виключалаб ще гірші наслідки. Отже слово Паркера Джільберта важить більше слова.

III.

Під кінець кожного року Паркер Джільберт видає генеральний бюлетень про стан здоровля свого пацієнта. До цього часу було так, начеб Паркер Джільберт більше схилявся в сторону німців, ніж вірителів. Він був причиною, що америк. капітал найшов довіря до німців. Доляр почав заливати Німеччину. Він поставив на дискусію проблему про точне установлення суми нім. репарацій чого не було зроблено в Льондоні в 1924 р. Німці це ідентифікували зі сильним зниженням репар. платень. Та „приязльна" політика Паркера Джільберта була одною з причин, що німці, будучи певні в підмозі Джільберта — Америки поставили ту справу перед аліянтами офіційно на дискусію. Осьтак твердили, що не є в силі платити, що закордон переочислює сили Німеччини, то-що. Осьтак нім. політика творила поволі досить прихильну для себе ситуацію. Ще недавно могло було здаватись, що в тих передумовах німецька точка погляду **в дечім** побідить на близькій репар. конференції, що мала обмежити висоту репарацій і означити їх точний речинець. І в тій ситуації, неначе грім з ясного неба паде репараційний звіт Паркера Джільберта за останній рік, в якому репараційний агент твердить, що Німеччина є вже нині в такому положенні, що не то що за одного, але й за трьох потрафить працювати. І Паркер Джільберт доказує своїми цифрами: добробут Німеччини зростає в незвичайно скорім темпі, життєвий рівень окремого німця не залишає нічого до бажання, зовнішньо-торговельний біланс країни є майже в рівновазі, стандарт золота в Німеччині є нині вищий ніж колинебудь, Німеччина є одинокою на світі державою, що не має ніяких майже внутрішніх довгів, марка є одною, з найбільше міцних і непохитних валют світа і трансфер (тобто переводження встановлених в Льондоні в 1924 р. репараційних рат) є мало що не діточою іграшкою. Цей звіт Паркера Джільберта поцілив на німців як довбня по голові. В нім. пресі піднявся однодушний крик протесту. І не диво... Виставити комусь таке свідоцтво на 24 години перед тим, як хтось [illegible] но сподіється дістати від своїх вірителів мало що не скреслення довгів — когоб це не схвилювало? За те по боці аліянтів піднялась справжня симфонія одушевлення. Особливож французька преса простягає над Паркером Джільбертом свої благословлячі руки. Осьтак всі німецькі протести заглушив один могучий і гармонійний аліянтський аккорд: Славити Господа — **німці можуть платити!**

IV.

Чи справді можуть? Але нині вже пізно так ставити справу. Як мало до кого, так до Паркера Джільберта відноситься вислів: **Roma locuta, causa finita.** Ваги його звіту не зменшить і не знулює німецький протест. І треба вже глибше вглибитись у справу, щоби зрозуміти, чому в таку критичну для німців хвилину Паркер Джільберт виставив їм **аж таке** добре свідоцтво, чому аж так категорично заявив, що Німеччина — **може платити.** Річ в тім, що наслідком евент. зниження німецьких довгів, на близькій репараційній конференції булоб цілком вже автоматично прийшло домагання аліянтів, щоби **в тій самій мірі, в якій аліянти знизили борги німцям, щоби в тій самій мірі Америка знизила борги аліянтам.** Але на це Америка ніколи не піде. **Тепер** не піде. Вибір республіканця Гувера якраз означає **політику амер. prosperity, отже; ні одного шеляга знижок** і скреслювання воєнних довгів. Вибір Гувера означає побіду анти-европейської політики Куліджа, викликаного англійськими спробами оборонного бльокування Европи.

В тих перспективах звіт Паркера Джільберта починає бути аж надто прозорий. Паркер Джільберт твердить, що Німеччина може платити. Це обєктивно не мусить відповідати правді. Але субєктивно і політично воно тим більше правдиве, бо нема сумнівів, що ці сплати Америка німцям уможливить. Але з другого боку, Америка матиме тим біль-

ще моральне право вимагати від аліянтів заплати їхніх боргів — аж до останнього цента. На цьому америк. політика типу Гувера-Куліджа робить знаменитий бізнес. Щоб уможливити німцям їхню платежезпатність Америка не вложить в Німеччину навіть пятої частини того, що відбере собі від заложених по вуха аліянтів. Крім цього: уможливлюючи німцям повну сплату репарацій, Америка німців настільки від себе фінансово узалежнює, що англійській політиці ніколи не буде можливо втягнути німців остаточно до якогонебудь протиамериканського бльоку. І тут звіт Паркера Джільберта бє не стільки по німцях, скільки — по Льоґарні. За скоро підняли поміж аліянтами крик радости. Завтра прийде протверезіння. Прийдеться платити. Не тільки німцям. Прийдеться платити всім. І хоч як воно парадоксальне, то не є виключене, що помимо звіту Паркера Джільберта, зліянтська репар. конференція піде німцям на уступки. Бо Англія має ще найменше охоти дати до решти опанувати Европу долярові. Тимчасом звіт Паркера Джільберта був одною із найбільш зручно придуманих підготовок на дорозі американського підбою світа.

V.

Але та америк. політика завжди викликує тільки один ефект: найперше Льоґарно як ідею оборонного зблькування Европи, потім англьо-французький пакт, потім намагання втягнути до неї комбінації Німеччину, наскільки на це дозволяє невилічимий страх французів, потім люґанські спроби, щоби втягнути до цього спільного фронту ще й італійський силовий комплекс. Звіт Паркера Джільберта, що ставить „старий світ" перед перспективу гегемонії доляра, в своїй суті тільки поглиблює й загострює потенціяльне суперництво поміж обома світами. Більше ніж правдоподібно, що те суперництво виладується в страшній воєнній катастрофі. Вона не відбудеться в Европі ні на Атлянтику. Літак і воздушний корабель занадто зблизили Льондон до Берліна, а Париж до Риму і дифеніль-хльоро-арсен занадто страшна зброя, щоби европейці могли собі позволити на війну на своїм терені.

Тому варто вже нині українській політичній публиці з атлясом в руці запізнаватись з будучим полем бою. Ним є Пацифік. Там простори такі, що й літак тут нічого не вдіє ані дифеніль-хльоро-арсен. Але там, о значно скоршім темпі ніж у нас відбувається змальований вище процес міжконтинентального загострювання. Новий рік приніс з тамошнього простору одну незвичайно своїми наслідами важливу і в Европі доволі мало завважену звістку. В Манджурії скрізь вивішено стяги побідного китайського національно-революційного Гоміндану. Тим усимволізовано державну приналежність Манджурії до Китаю. В той час, коли Японія і Росія десятками літ водились за чуби ізза посідання країни tertius gaudens — китайці заповнювали цей простір надвишкою своїх етнічних мас. За неповних 15 літ вмандрувало туди 10—12 міліонів „синів Неба". Але це означає в своїх наслідах, що японцям відібрано змогу поміщувати денебудь свою етнічну надвишку. Оськак найважніша японська проблема набирає великої сили загострення. Одинокі простори, де моглиб переселитись японці, — це західна і південна Америка. Але там сидять янкі і нікого не пускають. І майже пуста Австралія! Але її теж боронять янкі. Напруження в цьому просторі зростають оськак поволі до точки кипіння. І коли у нас ще й до нині находяться одурілі пацифісти, то там їх немає. Скорше чи пізніше прийде це велике — неминуче. Нам від цього гірше не буде.

Зенон Пеленський.

До церковного собору.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 5. січня 1929.

I.

Першорядним питанням православної церкви в межах Польщі є питання краєвого (помістного) собору. Це питання протягом останніх років багато разів порушувалося й дебатувалося в пресі. Російська преса на чолі з газетою „За Свободу" особливо цікавиться собором і настоює на ньому. Далі стане ясним, чому?

Щоби зрозуміти значіння собору для православних українців, треба сказати кілька слів про сторони устрою православної церкви. Як відомо, православна церква не має на землі якогось одного спільного голову зпоміж єрархів, як це є в церкві католицькій. Вона вчить, що головою церкви є сам Христос, а колектив віруючих є її тілом. Єрархи, які стоять на чолі управління церквами в межах окремих держав (автокефальними чи автономними) не є головами їх, а лише репрезентантами. Отже преса, що часто називає митрополита правосл. церкви в Польщі її головою, робить помилку. Найвищим кермуючим органом церкви є краєвий собор, на постанови якого нема вже відклику.

Оця остання обставина й змушує українців, що розуміються на церковних справах, з особливою тривогою дивитися на підготовчу до собору роботу. І навпаки, росіяни особливо хапляться з собором, маючи надію, що собор у сучасних умовах пройде з найбільшою шкодою для „сепаратистів" українців і білорусів.

Підстави для такої тривоги в останньому часі зросли. По перше, митрополія не виконала умови з українцями (під чиїм впливом — це інша справа) з дня 1. липня минулого року, які далиб можливість українцям підготовити як не повне, то хоч би деяке своє представництво на соборі. По друге, в пресі („За Свободу" ч. 290 за мин. рік) уже явився проект т. зв. „Передсоборної Ради". Цей проект у параграфах, що торкаються складу собору, не може не викликати тривоги з боку найчисленнішої української групи православних (80 відс.), якими міцерна російська меншість хоче накинути своїх представників.

Для кожного є зрозумілим, що питання про задоволення національних потреб буде найгострішим питанням собору, а спосіб його розвязання залежатиме від складу собору. Коли українці й білорусини матимуть належне (своє українське, пропорціональне) представництво, то, ясна річ, справа буде вирішена справедливо, згідно з волею віруючих цих національностей. Колиж українцям і білорусинам будуть накинені репрезентанти з числа людей, ворожих до національних потреб цих двох основних груп церкви, то так само ясно, що рішення собору матимуть страшні наслідки для наших і білоруських інтересів.

Одним словом, найважнішим для нас під цей час є питання про конструкцію собору. Правда, план будівлі собору зложить згадана вище „Передсоборна Рада". Але, який будівничий, така й будівля. А проект правильника вже заповідає, що цей будівничий буде цілковито однобокий і на некористь українців.

Далі ми уважніше спинимося на окремих точках ординації „Передсоборної Ради". Тут же звернемо лише увагу на те, що вже дехто в пресі натякає, що цей правильник складений під певними впливами.

„За Свободу" (ч. 299), згадуючи, що собор мав уже відбутися на Різдвяні Свята, та „з незалежних від вищої церковної влади причин" не скликано не тільки його, але навіть митрополитальної ради, призначеної на вересень, каже:

„Досі ніхто не знає, які це були „незалежні обставини". Вища церковна влада „наклала печать мовчанки на уста свої", нові керманичі віро сповідної політики в уряді також нічого не кажуть про свої проекти віруючому народові (може: народам? — Ред.), **а збираються договорюватися з вищим церковним управлінням** (підчеркнення наше. — Ред.). Так принаймні заявив п. міністр ісповідань у бюджетовій комісії сойму".

Додамо, що згаданий проект ординації чи правильника Передсоборної Ради був опрацьований спеціяльною комісією, виділеною зі складу митрополитальної ради. До цієї комісії входили представники українців і білорусинів. Тому то ще більше здивовання викликає цей проект, у якому національний момент цілковито є пропущений, неначеб його в православній церкві в Польщі не було.

Але про це скажемо далі при детальному розгляді згаданого проекту.

В. Островський.

За океаном.

Віче „Рідної Школи".

Дня 4. листопада 1928 р. відбулося у великій галі в Макї, Рекс, Па. віче наших громадян у справі „Рідної Школи". Галю виповнило місцеве українське громадянство по береги. Віче отворив громадянин О. Гальчак і кількома словами представив його ціль. Після того покликано на предсідника віча Семена Костецького, а на секретарів: Івана Кінаха та Михайла Квасницю. Опісля делегат „Рідної Школи" п. Лев Ясінчук змалював зібраним вічевикам усі сторони життя і праці „Рідної Школи" в старому краю та представив її тяжкий матеріяльний стан. По промовах кількох бесідників переведено збірку, що дала 210 долярів. Гроші вислано на потреби „Рідної Школи" в краю.

20-літній ювилей 217. відділу У. Н. Союзу.

В суботу дня 17. листопада братство св. Йосафата, від 217. У. Н. Союзу в Рочестері, Н. Й., святкувало 20-літній ювилей свого заснування. Свято випало гарно, а величава саля була переповнена по береги гістьми. Свято відкрив короткою промовою п. М. Білашевський, голова братства. Опісля по промові о. Турули хор „Боян" відспівав кілька пісень. Дальше мандолінова орхестра відіграла кілька пісень. Всі хорові й музичні точки виконано влатно. Із виголошеного звіту довідуємося, що братство переслало за час свого істнування до краю на ріжні ціли 1.315 долярів. Свято закінчилось промовою голови Українського Нар. Союзу п. Ядловського.

Листопадове свято в Ансонії Конн.

В неділю 18. листопада м. р. українська громада в Ансонії, Конн. святкувала листопадове свято в своїй домівці. Свято випало величаво. Вступне слово виголосив п. Василь Калина. Опісля відспівав хор „Боян" з Ню Гейвен цілу низку пісень. Святочну промову виголосив бувший поручник У. Г. А. Д. Галичин з Ню Йорку. Після того зібрані зложили на інвалідів 410.31 долярів і вислали протест до Вашингтону з приводу листопадових подій у Львові.

ПОС. МИХ. СТРУТИНСЬКИЙ.

Стріча з Дан. Щербаківським в 1915 р.*)

(Спомин.)

Східногалицькі села облітала стоуста вістка: царська армія розбита, леда день надійдуть „наші". А те „наші" заломлювалося в горлі. Пригадувалися шибениці, що росли на шляхах відвороту австрійських військ, Талергоф, Терезієнштадт. Трагедія Галицької Землі... З одного боку падали жертви на фронті, на шибеницях і в таборах інтернованих. А з другого: царські посіпаки вивозили активніших діячів, жертви доносів москвофільської охранки. В додатку: кожне пересунення військ зазначувалося луною пожарів.

Скривавлене галицьке село шукало втихомирення в легенді про своїх Усусусів. Росла вона з дня на день. З уст до уст кружляли „автентичні" вісти про подвиги Січового Війська, про його рішаючі побіди, з набожністю і з захопленням співали його перші пісні. Стрілецька пісня була першою стежкою, що найдальше вдиралася в глиб московської окупації.

Через Калущину проваджувалися частини розбитої царської армії. Запашним вечером заглянув я нишком до рідного села. Від о. Кулика, тодішнього адміністратора Підмихайля, довідався я: В сусідному Хотіні гурток російських офіцерів оглядав церкву, а один з них з ентузіязмом оповідав про красу українського церковного малярства. Високо освічена людина, свідомий українець, прекрасно поінформований про галицькі відносини. Як називається? — о. Кулик не вмів відповісти. На другий день був я в Хотіні. Одначе не довідався нічого ближче про таємничого офіцера. В селі розтаборився відділ війська, „якісь" офіцери мешкають за залізничим шляхом в Загірю. Чи є там офіцери, що оглядали церкву, мої знайомі не знали. Йду в сторону Калуша. За залізничим шляхом на першому подвірю вештаються салдати. Питаюся: „Чи тут живе п. Щербаківський?" „Тут" — була відповідь. За хвилю стояв в дверях п. Данило. Здивований, збентежений і зрадуваний не менше від мене. Отсе стрінулися ми втретє (перше перший у Львові весною 1912, вдруге зимою тогож року в Києві).

Коротка розмова телеграфічним стилем: Його співльокатори — „тоже — малороси" і один москаль: після ревеляцій Алексінського про „Союз визволення України" зросла нагінка на українців; він мусить матися на обережности отже нам треба хитро устроїтися, щоби не викликати підозріння його співльокаторів, а всеж дещо ближче побалакати і взаїмно поінформуватися про біжучі події; за кілька днів будуть тут австрійці, отже зможу вихіснувати його інформації; так, як він, задивляється на положення, більшість наддніпрянської інтелігенції.

Ми вирішили: Він познайомить мене з своїми товаришами, запропонує поїздку до Підмихайля („Церква у Вас інтересна?" — „Дуже, будував архітект — неписьменний дядько, а в мальованні брав участь Корнило Устиянович".—„Чудесно!") і ми матимемо змогу по дорозі непомітно обмінятися думками. Так і зроблено. „Тоже-малороси" вхопилися думки, що ми повинні цю прогульку відбути на драбинястім возі, щоби мати ілюзію їзди на миргородський ярмарок. Мовляв, нехай в цій їзді засмакує галичанин і москаль (одинокий між ними, по фаху — лікар). Кілька хвилин пізніше ми їхали „на ярмарок" до Підмихайля.

Над Лімницею повлізали з воза, „тоже-малороси" з москалем-лікарем пішли наперед, а я з Щербаківським веліз за ними.

Щербаківський говорив:

„Російська армія хвилево побита, одначе антанта мусить виграти (надто велику має перевагу в людському матеріялі!), значить — ми вернемо. В інтересі України є звязання всіх українських земель. Самодержавіє мусить упасти. Навіть після виграної війни (під натиском зактивізованих війною мас)! Прийде конституція і децентралізація. Кілька літ української школи і Україна буде не до пізнання. Нам важно, щоби Галичина ділила долю і недолю з Наддніпрянщиною. Галичина своїм патосом національної свідомости заразить український степ. Галичина буде тралантовим тереном на захід для великанського простору. Ваша національна свідомість дістане міцну матеріяльну базу. Русифікаторська система після воєнного потрясення мусить дістати в лоб. Росія стане перед стільки пекучими питаннями економічного і політичного характеру, що в неї прямо не стане сили боротися з окремими національностями. А це тимбільше, що зблизне страшак австро-німецький. Українська селянська маса — наша основа має своєю високою народньою культурою велику перевагу над масою російською. На протязі віків ми ніколи не тратили своєї етнографічної території в користь москалів, навпаки — наша маса вдиралася в глибочисто московських земель, зберігаючи свою національну фізіономію. Коли проаналізуєте т. зв. „общерусську" культуру, побачите, скільки там українського вкладу. Український нарід має кольосальний культурно-творчий хист. Не те москалі. Одначе москалі силою історичних умовин мають куди більше державно-твор-

*) Пок. Данило Щербаківський згинув трагічно у Києві 1927 р.

Державний переворот в Югославії.

Дня 6. січня оголошено проклямацію югославянського короля Олександра, в якій король, звертаючися до сербів, хорватів і словінців, стверджує, що не справдилися сподівання народу, що внутрішня еволюція політичного життя принесе зі собою упорядкування та консолідацію положення в СХС. Саме політичні пристрасти стали надуживати парляментаризм так дуже, що вони сталися перешкодою для якоїнебудь пожиточної праці в краю.

Порозуміння, навіть найзвичайніше, між поодинокими політичними партіями сталося неможливе. Замісць розвивати й закріплювати почуття національної і державної єдности, парляментаризм у такій формі став викликати дезорганізацію умів і віч незгоду. Треба шукати нових засобів праці та промощувати нові шляхи. В звязи з цим король постановив, що **конституція королівства СХС з 28. червня 1921 тратить обовязуючу силу.** Всі закони обовязують і далі, наскільки не будуть відкликані спеціяльним королівським декретом, коли зайде потреба. Так будуть оголошувані нові розпорядки. Скупщину, покликану до життя виборами з 11 вересня 1927, розвязується.

Новий уряд СХС.

Склад нового уряду СХС такий: Президентом югославянської ради міністрів і міністром внутрішніх справ іменований генерал Петро Живкович, командант королівської гвардії, закорд. справи Марінкович (бувш. мін. закорд. справ в уступившім кабінеті), міністер без теки бувш. премієр Узунович, комунікація: бувш. прем. Корошец, війна й маринарка ген. Гаджич, фінанси Шерлюга, сусп. опіка Дрінкович, освіта бувш. мін. Максимович, віроісповідання Алупович.

Югославію ждуть несподіванки.

„Джорнале д' Італія", обговорюючи зміну конституції в Югославії, вважає таможній переворот політикою розпуки. Дотеперішня постава хорватської опозиції грозила державі повним розбиттям. Югославію жде ще багато несподіванок. Лондонські політичні кола називають переворот у Югославії одинокою нагодою для помирення посварених сербів і хорватів.

Закон про охорону держави.

Новий уряд впровадив у життя в цілій державі закон про охорону держави. Закон розвязує всі політичні партії, що опираються на релігійній та національній програмі, тимсамим розвязує хорватську селянську партію і магомеданську партію в Босні та Герцеговині.

Свобода преси скасована.

Рівночасно новий уряд видав розпорядок, який знесе всі громадські самоврядування. На місце наджупанів і громадських, повітових та окружних рад владу виконуватимуть урядові комісарі. На основі 2 уст. цього розпорядку усунуть бурмістрів Білгороду, Загребу та Люблини. Заборонені усякі збори й наради політ. характеру.

Зміни в СХС.

Живковичів уряд приготовляє сильну редукцію урядовців. Майже всі, що не мають кваліфікацій, будуть звільнені зі служби. Їх платні вжиється на підвишку платень оставших урядовців. Уряд приготовляє закон про поборювання корупції. Пять хорватських часописів у Загребі власти завісили за заяву пос. Мачека.

Микола Миколаєвич помер.

В Ніцеї помер бувш. великий князь Микола Миколаєвич. Покійний був стрием царя Миколи II., родився 1856 р. По японській війні був одним з реформаторів російської армії. Підчас світової війни в 1914 році був начальним вождом рос. армії. Видав знаний маніфест до поляків. У 1915 р. зложив начальну команду обняв команду російської армії на Кавказі. В 1916 р. уступив зі становища команданта. Його й вел. кн. Кирила вважали претендентом до рос. престола.

Часописи подають, що Микола Миколаєвич перед смертю почувався зовсім добре, тому казав своєму лікареві відїхати до Парижа. На три години перед смертю підписав телеграму до приятелів. У заповіті іменував своїм наслідником Всеросійського союзу бувш. членів армії Врангеля генерала Кутєпова. Тіло пок. Миколи Миколаєвича поховають в мавзолеї в Антибах біля Ніцеї. В звязи із смертю кн. Миколаєвича італійський король зарядив двірську 30-денну жалобу.

Ріжні вісти.

СОЙМ.

Найближче засідання польського сойму відбудеться 15. січня 1929 р.

СЕНАТ.

Пленарне засідання сенату буде 12. січня. Засідання комісій закорд. справ, правничої, освіти і сусп. господарки будуть в днях 11. і 12. січня.

ІНТЕРВЮ З МІН. ЗАЛЕСЬКИМ.

Становище уряду до непольських народів.

Польський міністр закорд. справ Залеський мав інтервю з представником прес. агенції „Англьо-Емрікен Нюзпейпер Сервіс" у справі закорд. політики Польщі. Вильно, на думку міністра, це польське місто і культурно і щодо складу населення. Литовців є там 2 проц. Польща вважає виленську справу порішеною. Польсько-німецький кордон польський уряд уважає ненарушимим. **У відношенні до непольських народів Польща веде політику далеко посуненої толеранції.** Ті меншости, які є льояльні до польської держави, втішаються піддержкою польського уряду. Жидівська меншість, що є льояльним чинником, є під опікою уряду. Тепер світ не чує про нові жалі жидів на Польщу. Закріплюються теж щораз краще відносини до білоруського й українського населення. Обі ці меншости, підбурювані якийсь час ззовні проти Польщі, постепенно входять на шлях льояльної співпраці з поляками. Останні події у Львові та деякі протидержавні українські відрухи є спробою противників тої льояльної співпраці закаламутити атмосферу та спричинити вибух взаїмної ненависти. Польський уряд не дасться звести зі шляху толеранції у відношенні до льояльної меншости. Найтруднійше є з німецькою меншістю, яка, хоч дуже нечисленна, є знаменито зорганізована та має піддержку і фінансову поміч з Німеччини. Ніяка меншість не має ніде стільки привілеїв, що німецька меншість у Польщі. Одначе вона всетаки вдоволена. Це не є з причини справжніх своїх потреб, але є свідомим політичним поступованням, щоби показати світові, що теперішній територіяльний уклад між Польщею і Німеччиною не може довести до правильного співжиття цих обох держав. Щодо взаємин із СРСР то не є правдою начеб Польща вела імперіялістичну політику. Польща жиє в добрих сусідських взаєминах із СРСР, хоче навязати господарські взаємини, а коли не заключено польсько-більшовицького торг. договору, то головні труднощі є по стороні СРСР з причин торг. монополю із закордоном.

РЕКОНСТРУКЦІЯ КАБІНЕТУ БАРТЕЛЯ.

Варшавська преса принесла чутки про зміни в кабінеті проф. Бартеля. Досі не появилося урядове заперечення цих чуток. Зміни мали би наступити передовсім на становищах міністра внутр. і закорд. справ. Кажуть, що міністром внутр. справ буде або дотеперішній міністр почт і телеграфів Медзінський або мін. освіти Світальський.

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ НА НОТУ СРСР.

Дня 5. січня на конференції марш. Пілсудського з мін. Залеським постановили відповісти на більшовицьку ноту прихильно, але помістити застереження поширюючі основу більшовицької ноти.

КОНФЕРЕНЦІЇ ВОЄВОДІВ У ЛЬВОВІ.

Справи нац. меншостей.

Дня 9. січня почалися у Львові наради всіх галицьких воєводів при участи волинського воєводи. З рамени ББ бере участь у нарадах пос. Коц. Предметом нарад м. і. є справи нац. меншостей в Сх. Галичині та Волині.

ХОТІЛИ ВИКЛИКАТИ РЕВОЛЮЦІЮ В ЧСР?

Арештування посла.

В Празі арештували словацького посла Туку. Його вже скінчили переслухувати, а тепер переслухують свідків, яких є около 90. Кажуть, що діяльність пос. Туки зміряла до того, щоби відірвати Словаччину від ЧСР, і прилучити її до Мадярщини. Для цієї мети мав Тука 50 співробітників, головно бувш. офіцерів. Арештований мав опрацьований плян обсадження словацько-мадярського кордону, штучного викликання повстання і плян удержання кордону проти чсл. військ аж поки не прийде підмога із Мадярщини. Головно ж займався Тука шпіонажею, задля чого мав бюро у Відні, фінансоване мадярами, з веденє нім. полковником.

ПРЕДЛОЖЕННЯ СРСР. ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ І ЮГОСЛАВІЇ.

Є чутки, що більшовицький уряд вислав до Чехословаччини та Югославії предложення підписання Кельогового пакту, аналогічні до предложень, висланих до Польщі та Румунії.

МУССОЛІНІ ЗА РЕВІЗІЄЮ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

В інтервю з представником одного американського часопису Муссоліні заявився знову за ревізією мирових договорів. Сказав, що передовсім треба звеличити долю Мадярщини. Італія потребує поширити свої кольонії, та цього не треба розуміти, начеб Італія бажала війни. Вона далеко менше озброєна і приготована до війни, між ін. Францією, Англією, а навіть Німеччиною.

По широкому світі.

У Букарешті підписали турецько-мадярський трактат про невтральність, арбітраж і методи мирного рішання конфліктів.

Перевели в Вашингтоні „формальні" чи „офіційні" вибори Гувера.

У Мілані помер кардинал Тосі.

У Туреччині арештували кількасот осіб за змову проти закону, що вводить латинську азбуку.

На Литві касують від 1. лютого воєнний стан.

Бельгія має примусити італійських фашистів, щоби покинули її територію, а за те Італія обіцює їй піддержку при репараційних переговорах.

У Мексику розстріляли 11 бандитів, що нападали на поїзди.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00 канадійський долар 8·81·50—8·82·50 чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·00 1·25·00 румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінгів 43·30·00—43·20·00, радянський червінець 19·50 20·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 41·80·00—42·10·00, 10 російських рублів 00·00·00 00·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·60·00—3·65·00, австрійський фльорен 1·71·00—1·82·00, російський рубель 3·00·00—3·40·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжжа.

Пшениця двірська 46·00—47·00, пшениця селянська 44·00—45·00, жито галицьке 34·75—35·75, ячмінь галицький броварняний 34·50—35·50, ячмінь на жниво 26·50—27·50, ячмінь пастівний 35·50—36·25 овес галицький 29·25—30·25, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 4·75—5·00, фасоля біла 75·00—100·00, фасоля кольорова 50·00—55·00, фасоля красна 65·00—75·00 горох пів-Вікторія 45·00—55·00, горох польний 37·00—39·00, бобик 32·75—33·75, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 38·00—39·00.

НОВИНКИ

— **Бережанські вязні.** У доповненні до новинки про гімназійних студентів арештованих у Бережанах, яких випущено вже на волю, повідомляють нас, що 10 поліщених вязнів продовжує голодівку. Пос. В. Целевич вислав телеграму до міністерства справедливости вказуючи на тенденційне затягування слідства та домагаючись негайно звільнити вязнів.

— **Ще один наш учений у варшавськім університеті.** Як довідуємось наш відомий історик д-р Мирон Кордуба покликаний професорами гуманістичного факультету в Варшаві контрактовим професором на катедру історії України. Відомо, що у львівськім університеті, де є навіть окремий курс історії монголів, досі ніхто не викладає української історії.

—**Львівська хроніка.** У міськім апровізаційнім заведенні на вул. Кучевича 1. проводив ночі на дижурі робітник Ожеховський, пильнуючи сушки свіжих огірків нагріваними печами. Одної ночі він вигорів смертельно. — Другий робітник 61-літній Іван Русин помер у своїй деревляній комірці на вул. Йосафата 6. з невідомої причини. — На вул. Короткій і Траугута поліція арештувала дві „газдині", що відступали свою хату на сходини прихапцівих любовних пар, у чому помагали їм легкі дами, які в них харчувались. — На вул. Тарновського злодій вихопив самочіць торбинку з річами і годинником прохожій пані і втік безслідно з добичею вартости 300 золотих.

— **Студінь в Европі.** Метеорольогічні стації віщують студінь ще на кілька днів. Від Франції до Уралу — снігі. Сніг упав у численних департаментах Франції, а на Середземнім морі тривала сильна бури 3-го і 4-го п. м. Долішні Альпи вкриті снігом, а на Рівєрі термометер низше зера. В Англії валуть заяви. В Дербішір затоплені поля, а в Лестершір залиті партери домів і вулиці. У Німеччині, Австрії та суміжних державах морози. У нас на вашій Різдвяні свята мороз доходив до 11 степ. а не спав нижче 5 степенів.

чих здібностей. Може будете сміятись, а я порівнав би українців з греками, москалів з римлянами (звичайно, ці східні „римляни" також заносять Азією, а ми теж дуже своєрідні „греки").

Всеж коли ми випростаємо наш невольницький хребет, коли ми напружимо наші культурницько-творчі здібности, коли наша творчість набере патосу (а що вона його набере, немає сумнівів: величезний простір, скарби чорнозему, тисячні організаційні можливости), побачите, що москалі будуть асимілюватися в нашу користь...

Не відтворюю нашої полеміки... Пригадую тільки настрої, якими жила тоді частина наддніпрянської інтелігенції, настрої, яким вислів дав Данило Щербаківський в розмові зі Лімнивцем.

Під сесом наш фірман задержався. Ми вовсідали. Лікар-жартун говорив з уданою резигнацією: „А ми так день в день мусимо слухати викладів Данила про церкви і шпанних святих". Товариство заливалося від сміху. Ми з п. Данилом не всіли покінчити нашу розмову про діяльність „Союза визволення України".

Моя поява в селі у товаристві російських офіцерів викликала сенсацію. Односельчани знали, що за мною від кількох місяців шукає жандармерія. Під церквою зібралася гурма людей. Пан Данило був захоплений підмихайлецькою церквою. Його гумор ще збільшився, коли на читальняному стрихові найшов кілька старих образів для київського музею. Шепнув до мене, пригадуючи, як то перед війною з старими образами до його музею мандрували з Галичини заборонені в Росії українські книжки та брошури.

Лікар-жартун бідкався: „Покажіть Данилові кусник старої дошки з потрісканою фарбою, а він забуде про світ і людей. Нещасна людина"... П. Данило відрубав: „Що ти, кацапе, маєш до говорення? Ти навіть на своїх суздальських богомазах не розумієшся".

Слово „кацап" в устах російського офіцера зробило на моїх односельчанах - москвофілах велике враження. Один з них злиловано глипнув по зібраних і сплеснув руками: „Але, і між ними є українці".

Нашої розмови про „Союз визволення України" між з п. Данилом таки не покінчили. Гурк гармат зближувався щораз більше. В ночі п. Данило позвався на Схід. Кілька літ пізніше, в осени 1918 р. стрінулися ми знову в музею в Києві, і згадали нашу давну стрічу. „Отже українські Атени таки зірвали з московським Римом"? „Революція, голубчику, чудеса творить" — відповів сміючи п. Данило.

— **Клопоти зі снігом.** Зимовий вигляд від снігових горбків на вулицях і білого рантуха, що вкрив дахи — коштує наше місто дорого. Треба було необхідно прочистити вулиці, щоби дати змогу вдержати рух возів і трамваїв. 800 робітників мусіло скидати сніг; крім магістратських возів треба було винаняти ще 60 чужих. Наєм воза з парою коней коштує 25 зол.; робітник дістає в день 3.70 зол., а в ночі 5 зол. Сніг на вулицях такий великий, що трамваї можуть їхати лише одинцем, а не з двома возами. Коли на шини віде важка фіра з вуглем або автобус-іхтіозавр, кондуктори часто мусять злазити з трамваю і пхати передню „перешкоду" спільними силами з візниками. Пасажири, що не мають терпцю, також злазять і чимчикають пішки. Кажуть, що треба буде 10 днів, щоби очистити все місто, якщо метелиця не повториться. Остання метелиця спонукала представників влади до нарад щодо санітарних умовин Львова. Виявилось, що сторожі, які мають обовязок очищувати хідники не мають відповідних причандалів до цього. Ясно, що якби на кожній більшій вулиці були такі каналові діри, як на Марійській площі, це можна скидувати сніг про в канали.

— **Темна хроніка.** Вчора арештували у Львові 22-літнього ковбасника з Бережан Т. Малачинського, який приїхав до „Театральної каварні" заграти комедію нещасливого кохання; бавився він кілька годин при музиці в товаристві легких дам, „погрожуючи", що хоче зміняти 100-доляровий банкнот. Йому повірили і дали їсти та випити на 257 зол. 50 сот. Коли треба було платити за забаву, Малачинський пробував застрілитись. Для протверезення його відставили до поліційних арештів. — Львівські вломники відвідали вчора склад футер на вул. Легіонів 39., куди дістались через кухню сумежного ресторану і забрали краму на 6.000 зол. — У Городі (Косів) арештували місцевого парубка Луканюка за вбивство господаря Рубанюка.

— **Примхи телефоністок.** Дуже часто, коли хто попрохає числа телефону українською мовою, телефоністки в централі прикидаються, що не зрозуміли або не чули і не хотять лучити українських телефонних абонентів. Здається, що закони про права нашої мови в урядах простягаються і на цю інституцію, тому дирекція львівських телефонів повинна би звернути увагу всесильним богиням, щоби не відстрашували своєю поведінкою старих і нових абонентів.

— **Радіо в читальні „Просвіти".** В селі Святім пов. Ярослав купив виділ читальні „Просвіти" радіо-апарат, на який зложилися всі члени читальні і який стягає трохи не ціле село до домівки читальні.

— **Нещастя.** Грипа дійшла зі Спол. Держав до Мексику; у місті Нуеве Леон є 10 тисяч недужих. — Підчас руйнування фортифікаційного старого муру в Парижі динаміт убив жінку. — На острові Джава вмерло від чорної віспи 90 осіб. — Радянська фільмова експедиція, що виїхала в Алтайські гори, не дає 2 місяці знаку життя; лякаються, що 30 осіб загинуло. — Еспанський гидроплян, що виїхав 31. грудня з еспанського побережа пропав безслідно.

— **Ріжні вістки.** У Берліні грипа зростає; тепер лежить там 34.000 недужих. — Один берлінський хемік мав винайти хемічний середник, яким можна гасити найбільшу пожежу в складах вугля в короткім часі. — Статистика Білгороду каже, що було там у 1928 р. 309.208 мешканців, з чого 60.000 мущин більше. У 1919 р. місто мало лише 85.900. Є там 5000 чужинців, 200 осіб, що має більше як 100 літ, щораз більше розводів і щораз менше шлюбів.— Мурінська танцюристка Дж.Бейкер хотіла з Копенгагену переїхати на виступи до Польщі та не дістала дозволу; мотив відмови уряду — страх перед демонстраціями. — Лавреатка Нобля Сіґрід Ундсет написала свою першу пєсу, комедію, для театру маріонеток в Осльо п. з. „На схід від сонця і на захід від місяця" — Помер польський маляр Антін Козакевич, представник старої мюнхенської школи, що прожив 30 літ у Мюнхені; дістав дві золоті медалі на виставці в Льондоні за образи „Маляр на студіях" і „Гусійка".

— **Новий український журнал в Америці.** Цими днями вийшов з друку новий український журнал в Америці „Світло". Журнал виходитиме раз на місяць і матиме такі відділи: політичний, науковий, літературний і громадсько-побутовий. Видаватимуть журнал „Українські Щоденні Вісти". До співробітництва, кажуть запрошені журналістичні і літературні сили з Америки та Европи.

— **Нова пєса Винниченка** „Над" поставлена в Київі театром І. Франка не зєднала собі признання радянської критики. Винниченко пробував дати у своїй пєсі малюнок родинного життя сучасних радянських урядовців. Критика каже, що автор зовсім необзнайомлений з психольогією середовища, яке хоче передати. Зате гра акторів і вся постановка пєси дуже вдатна. Ця пєса не вийшла ще окремою книжкою і тому ті, що не бачили її на київській сцені, не можуть про неї нічого сказати.

— **Нагороджений поет.** Щорічну видатну літературну нагороду ім. Жана Мореаса в Парижі за найкращий том поезій дістав поет Филип Шабане. Нагороджена збірка називається „Китиця Офелії". Лавреат має 30 літ; уродився він на кораблі в австралійській пристані. Перша збірка його поезій вийшла в 1922 р. п. з. „Ніжні други".

— **Українка жертвою діямантів.** Надія Голодюк з м. Провіденс (Сп. Держави) купила за 1.600 долярів „діяманти з царської корони". Коли її муж був при праці, до неї прийшло двох невідомих мущин, що приїхали з Ню Йорку. Вони сказали, що їх прислала з Ню Йорку її мати, щоб Надії продати дешево діяманти з царської корони. На пробу дали їй один діямант, який ювілер оцінив на 100 долярів. Голодюкова зраділа, що їй продають аж 30 таких діямантів за 1.000 долярів. Тому вибрала з банку 1.600 долярів і заплатила їх „добродіям" з Ню Йорку. Пізніше захотіла їх продати, щоб заробити 1.400 долярів, але довідалася, що всі 30 „діямантів" коштують лише 3 доляри, а цей дійсний діямант, що носила до ювілера, забрали зі собою мантії.

— **Треба знати своїх читачів.** Один книгар із Шікаго виявив одну велику тайну успіху книжок підчас анкети розписаної в пресі. Він заявив, що найбільші труднощі при продажі старих клясичних творів це — відомі заголовки. Коли ці заголовки змінити на нові, модерніші, більше притягаючі, публика купує книжки радо. І навіть не підозріває, що читає.

— **Новітній ковчег Ноя.** Німецьке судно „Вендерфельс", яке причалило недавно до Антверпена, мало на своїм чердаку цілий цирк, а саме: 7 тигрів, 2 льви, 15 вужів, 300 папуг і 1000 малп. Звіринець цей призначений для Гамбурга.

— **Всесильні гроші.** Титул „комерційного радника" можна в Баварії купити за 15.000 марок. Так упевняє у „Франкфуртер Цайтунг" один правник, вказуючи на факт, що недавно один купець (відоме його прізвище), купив собі цей титул на сплати. Коли його зліцитували перед останньою сплатою, титул „ком. радника" перейшов на його вірителя".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Виказ збірки Товариства Прихильників Освіти переведеної в часі „Місяця Українського Студента" в днях 1—30 вересня 1928 р. в Тернопільськім воєвідстві. — Повіт Тернопіль. Громада: Тернопіль 3 5 зол., кооператива „Будучність" 25 зол. і „Подільський Союз Кооп." 25 зол., Соснівці 17·6 зол., Гаї великі 71·25 зол., Бірки великі 45·80 зол., Денисів 34·99 зол., Грабовець 15·90 зол., Чернихів і Янівці 30 зол., Обаринці 12·40 зол., Заруди 21·80 зол., Стегниківці 18·80 зол., Ходачки малі 54·28 зол., Довжанка 32·10 зол., Курівці 34·28 зол., Березовиця велика 30 зол., Острів 8·0 зол., Буцнів 31·30 зол., 49·50 зол. зібрав Ничка Е. (громади не подано), Прошова і Кутківці 38·96 зол., Кипячка 12·70 зол., Красівка 21·50 зол., Дичків 21·72 зол., Товстолуг 16·10 зол., Глубічок великий 44·57 зол., Насташів 60 зол., Біла 9·70 зол., Чорторі 12 зол., Сущин-Гойданка 18·90 зол., Городище 12·53 зол., Юзефівка 12·48 зол., Купчинці і Драгоманівка 164·54 зол., Плесківці 15·95 зол., дохід з вистав студентського аматорського гуртка в Ігровиці 58·20 зол. — Разом тернопільський повіт 1.472·68 золотих.

Добродійний Комітет львівських економічних установ на останньому засіданні з 2. січня ц. р. приняв до відома, що центральні львівські економічні установи, котрі зазнали маєткові шкоди наслідком листопадових подій, не будуть користати з жертв складаних нашим громадянством на покриття втрат, понесених нашими установами у Львові, та припоручили Добродійному Комітетові, щоби дотичні жертви розділив між наші культурно-освітні установи, які не можуть власними силами покрити цих втрат. — Наслідком цього Добродійний Комітет дякує нашому громадянству за співчуття і просить жертви на покриття шкід з листопадових подій, наскільки вони не є призначені для спеціяльно означеної установи, складати на вкладку до Центробанку, Львів, Ринок 10, І. пов., після чого Добродійний Комітет розділить зібрані квоти за порозумінням з потерпівшими освітньо-культурними установами. За Добродійний Комітет: **Д-р Кость Левицький,** провідник нарад.

Повіт Бучач. Громада: Сороки і Лішанці 69·84 зол., Язловець 13·10 зол., Новосілки і Бровари 17·30 зол., Монастириська 50·70 зол., Помірці 2·82 зол., Потік золотий 52·75 зол., Костільники і Сновидів 75·53 зол., Киданів 53·55 зол., Беремяни і Пожежа 1·99 зол., Петликівці і Осівці 20·50 зол., Рукомиш і Зарівенці 45·65 зол., Скоморохи 29·54 зол., Озеряни 59·91 зол., Бариш 27·20 зол., Гаї бучацькі 10 зол., Тростинці 19·39 зол., Красів 30·16 зол., Трибухівці, Григорів і Монастириська 70·75 зол., Зелена 37·17 зол., Пишківці 11·05 зол., Бучач 189·70 зол., Коропець і Вістра 60 зол., Жизномір 60 зол., Устя зелене 49·60 зол., Лука 0·75 зол., Межигіря 24 зол. — Разом повіт бучацький 1.143·25 зол.

Повіт Броди. Громада: Ясенів 42·36 зол., Гаї старобрідські 25·80 зол., Дубє 7·60 зол., Суходоли 9·05 зол., Броди 81 зол., Комарівка 4·80 зол., Корсів 12·50 зол., Лешнів 13·60 зол., Рожнів 32·70 зол., Конюшків 14·80 зол., Фільварки великі 10·70 зол., Дітківці 12·10 зол., Поники 9 зол., Підкамінь 35·90 зол., Кадлубиська 37·53 зол. Черниця 26·70 зол., Смільно 4·70 зол., Голосковичі 16·50 зол., Заболотці 13·70 зол. — Разом повіт Броди 401·56.

Повіт Підгайці. Громада: Підгайці 40 зол., Заставці д. Голгоче 9·50 зол., Іщків 11·60 зол., Славятин Боків і Шумляни 48·30 зол., Маркова Затурин і Середнє 13·48 зол., Богатківці 25·30 зол., Мужилів 44·16 зол. Мозолівка 13·30 зол., Носів-Лиса 13·65 зол., Котузів 4·50 зол., Гайворонка 5 зол., Вербів 35·70 зол., Теличе 21·56 зол. — Разом повіт Підгайці 286·45.

Повіт Копичинці. Громада: Пробіжна 32 зол., Васильківці 8·50 зол., Сухостав 69·45 зол., Жидівці 5 зол., Тудорів 14 зол., Гадинківці 18·25 зол., Гадинківці 3 зол., Трибухівці 20·45 зол., Увисла 6·50 зол., Хлопівка 32·20 зол., Союзинці 13 зол., Чабарівка 39·0 зол., Копичинці 105·60 зол., Целіїв 12·80 зол., Перемилів 39·90 зол., Хоростків 27·65 зол., Яблонів 10 зол — Разом повіт Копичинці 485·10 зол.

Повіт Збараж Громада: Лубянки нижчі 5·56 зол., Лубянки вищі 70 зол., Збараж 95·10 зол., Базарниці 35·15 зол., Залуже 18·04 зол., Івашківці 11·1 зол. Зарубинці 24·60 зол., Частина доходу від студенства збараського повіту з вистав „Діти Гасфера" 50 зол. — Разом повіт Збараж 260·36 зол.

Повіт Заліщики Громада: Заліщики 84·10 зол., Угриньківці 15·30 зол., Дзвиняч 11·30 зол., Городок 16·36 зол., Добровляни 3·80 зол., Печерна 21·50 зол., Іване 5·14 зол., Кулаковець 5·50 зол. — Разом пов'т Заліщики 16·40 зол.

Повіт Скалат. Громада: Староміщина 1·40 зол., Підволочиська 123·40 зол., Супранівка 20·50 зол., Познанка гнила 0 зол., Гримадів 62 зол. — Разом 236·30 зол.

Повіт Золочів. Громада: Олесько 14·20 зол., Кути 5·50 зол., Цішки і Чехи 16 зол. Разом 65·70 зол.

Повіт Зборів. Громада: Красна 8·50 зол., Зборів 25 зол., Поморяни 57 зол., Кальне 1·40 зол., Богутин 35 зол. — Разом 1·6·90 зол.

Повіт Бережани. Громада: Плавча велика 65·83 зол., Краснопуща 19·70 зол. — Разом 85·53 зол

Повіт Борщів. Громада: Борщів 45 зол., дохід зі студентських вечерниць в Борщеві 32·19 зол., Сковятин 7·50 зол., Озеряни 31·70 зол. Разом 116·9 зол.

Повіт Камінка Струмилова. Убиня 9 зол. Разом в Тернопільському воєвідстві зібрано 4.8·5·0· зол.

Всім збірковим Комітетам, жертводавцям і збираючим складає Товариство Прихильників Освіти у Львові на цьому місці щиру подяку.

Рівночасно прохаємо всіх, хто не прислав ще грошей і у кого залишилися ще збіркові листи (зужиті і незужиті) переслати їх негайно до канцелярії Товариства, Львів, Супінського 21., щоби можна було оголосити доповнення звіту зі збіркової акції.

У Львові, дня 31. грудня 1928.

За Виділ Товариства:
Володимир Децикевич в. р. голова.
Д-р Любомир Макарушка в р. скарбник.

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.